

התוכנית לתואר מוסמך (M.A.) בייעוץ חינוכי

שנה"ל תשע"ב

תואר מוסמך בייעוץ חינוכי

יו"ר ועדת מ.א בחוג לחינוך בתוכנית לייעוץ חינוכי

פרופ' כהן אדיר

מרכזת אקדמית

ד"ר פלג אורה

יועצת לענייני סטודנטים

ד"ר דור אסנת

חברי הסגל האקדמי *

פרופ' מן המניין:	פרופ' כהן אדיר.
פרופ' חבר:	פרופ' אבו-בקר ח'אולה (מומחה), פרופ' ציישינסקי אורנה.
מרצה בכיר:	ד"ר לופי דובי, ד"ר פלג אורה.
מרצה:	ד"ר ארנון צחי, ד"ר דור אסנת, ד"ר דן אורי, גב' פורטל חביבה (מומחה)**.
מדריך ד"ר:	ד"ר לפידות לפלר נעם.
עמיתי הוראה:	פרופ' תדמור ישעיהו, ד"ר הדר אפרת, ד"ר שכטר חוה, גב' יצחק פישמן ענת.

* יתכנו שינויים ברשימת סגל ההוראה.
**דרגה מוצעת

מרכזת התוכנית

גב' ברגר שירי

טל': 04-6423513

פקס: 04-6423512

שעות קבלה: ימים א'-ה' 12:00 - 10:00 בנין רב תכליתי 2, קומה 1.

מענה טלפוני: ימים א'-ה' 09:00-10:30

e-mail: shirib@yvc.ac.il

מטרת הלימודים

במישור התיאורטי-העמקת ידע והיכרות עם תהליכים חינוכיים, התוודעות אל יסודות עיוניים מרכזיים של הייעוץ כבסיס לפיתוח גישה מדעית בחקר החינוך, רכישת כלים ליישום כתיבה מדעית ופיתוח חשיבה ביקורתית.

במישור היישומי-פיתוח כשרים ומיומנויות ייעוציות, הכשרה לעבודה בייעוץ חינוכי תוך התנסות והיכרות את מורכבותו ורב גוניותו של תפקיד היועץ החינוכי בתקופתנו. פיתוח מודעות לבעיות חברתיות עדכניות במערכת החינוך הישראלית ולכלים אבחוניים וטיפוליים המשמשים את עבודת היועץ החינוכי.

במישור הערכי-חברתי-טיפוח עתודה של חוקרים בתחום הייעוץ החינוכי, קידום גוף הידע באמצעות מחקרים משותפים למרצים ולסטודנטים, הכשרת עתודה להוראה במכללות ולתפקידי מנהיגות בכירים במערכת החינוך בישראל.

דגש על לימודי משפחה והורות-לצד ההכרה במשמעותיות המסגרת החינוכית עבור התלמיד, מקובל לראות את המשפחה כמערכת בעלת ההשפעה הראשונה בחשיבותה בחיי התלמיד. לצורך התערבות משמעותית ויעילה, נחוץ להתייחס אל הקונטקסט בו פועלת משפחת התלמיד, וכן לראות את התנהגות הילד ותפקודו, כמשפיע ומושפע מהתנהגותם של שאר בני המשפחה. הדגש המושם בתוכנית על לימודי משפחה והורות נועד להוות הרחבה והעמקה במסלול הלימודים, ולהקנות בסיס מקצועי איתן בעבודה עם משפחות. שילוב קורסים מתחום זה מטרתו להעמיק את התנסות היועץ בעבודה עם הורים ובהדרכתם,

תוך הדגמת היכרותו את הפן התיאורטי העדכני בעבודה עם משפחות. גישה זו יש ביכולתה לתרום לקדום עבודת כלל הצוות החינוכי בבית הספר והעמקת תובנותיו, ולתרום לקידום שיתוף הפעולה והדדיות בקשר בין ההורים ובית הספר.

מבנה תוכנית הלימודים

ש"ס	שנה א'
10	תשתית לכתיבה מדעית ושיטות מחקר
14	קורסי חובה תיאורטיים
10	קורסי חובה יישומיים
4	סמינריון מחקרי
38	סה"כ
	שנה ב'
2	תשתית לכתיבה מדעית ושיטות מחקר
12	קורסי חובה תיאורטיים
8	קורסי חובה יישומיים
4	סמינריון מחקרי
2	קורס בחירה
28	סה"כ

תוכנית הלימודים

ש"ס	שם הקורס	שנה א'
2	שיטות מחקר למתקדמים	
2	שיטות מחקר למתקדמים-תרגיל	
2	שיטות מחקר איכותניות	
2	שיטות מחקר איכותניות-תרגיל	
2	כתיבה מדעית ללימודי מ.א.	
2	תיאוריות בייעוץ	
2	התפתחות הפרופסיה והיבטים פרופסיונאליים	
2	הייעוץ החינוכי בראיה סלוטוגנית ומיטבית	
2	ייעוץ חינוכי בגיל הרך	
2	סוגיות נבחרות בפסיכולוגיה התפתחותית עכשווית	
2	תהליכי הריאיון למתקדמים	
	אבחון בית הספר בהיבט מערכתי-מיפוי וזיהוי	
2	נקודות חוזק וקושי א'	
4	עקרונות והתנסות בהנחיית קבוצות	
4	התנסות מעשית	
4	סמינריון מחקרי	
2	אתיקה בייעוץ	
38	סה"כ	

ש"ס	שם הקורס	שנה ב'
2	סדנה ללווי כתיבת עבודת גמר	
2	תיאוריות של גיל ההתבגרות וייעוץ למשפחה בשלב ההתבגרות	
4	תוכנית התערבות ייעוצית תכנון והערכה	
2	תהליכים ומודלים בייעוץ לקריירה	
	היבטים ייעוצים בשילוב הילד בעל הצרכים המיוחדים	
2	אבחון בית הספר בהיבט מערכתי-מיפוי וזיהוי	
	נקודות חוזק וקושי ב'	
2	טיפול משפחתי-יישום לעבודת היועץ בביה"ס	
2	היבטים ודגשים בעבודה עם הורים בביה"ס	
4	התנסות מעשית למתקדמים	
4	סמינריון מחקרי	
2	קורס בחירה	
28	סה"כ	

תנאי מעבר משנה א' לשנה ב'

כדי לעבור משנה א' לשנה ב' על הסטודנט לעמוד בכל התנאים המפורטים להלן:
ציון עובר בכל הקורסים: קורסים מתודולוגיים ציון עובר של 75, כתיבה מדעית ציון עובר של 75, יתר קורסי החובה ציון עובר של 60.
ציון ממוצע שנתי של 70 לפחות.
הערכה חיובית של המדריכים בהתנסות המעשית.

תנאים לסיום התואר

ציון 75 לפחות בקורסים מתודולוגיים.
ציון עובר ביתר הקורסים.
ציון 80 לפחות בעבודת הגמר.
הערכה חיובית של המדריכים בהתנסות בשדה.
ממוצע כללי של 70 לפחות.

שקלול ציון סופי לתואר

25% ציון עבודת הגמר.
75% ציון ממוצע כללי של הקורסים שנלמדו במהלך התואר.

שיטות מחקר למתקדמים

מטרת הקורס הכרת העקרונות של ביצוע מחקרים בתחום החינוך. הרחבת ידע ופיתוח מומחיות בהיבטים המתודולוגיים של המחקר הכמותי, מדידה והערכה. במהלך הקורס ייחשף הסטודנט לסוגי מחקר שונים (המחקר הכמותי בהשוואה למחקר האיכותי), והתפתחות המחקר המדעי בהוראה ולמידה. במהלך הקורס ירכשו כלים בסיסיים ושיטות כמותיות מתקדמות (כגון: ניתוח שונות, רגרסיה מרובה, וכן ניתוחים א-פרמטריים), לצורך תכנון וביצוע מחקר בתחום החינוך. תוך קידום היכולת לקריאה ביקורתית של מאמרים מחקרים וכן כנקודת מוצא להתנסות במחקר חינוכי הלכה למעשה. כמו כן, נדון בסוגיות אתיות ומתודולוגיות במחקר בהוראה ולמידה.

2 שש"ס / ש' / 75

ב' 37000 פרופ' אורנה צ'יינסקי ב' 14: 15-15: 45

שיטות מחקר למתקדמים-תרגיל

2 שש"ס / ת'

ב' 37000 מר אוהד מרכוס ה' 14: 15-15: 45

התפתחות הפרופסיה והיבטים פרופסיונאליים

הקורס יתעמק במהות מקצוע הייעוץ החינוכי במדינת ישראל. יזכו להתייחסות שאלות רלוונטיות למהות הפרופסיה, ולדילמות קודמות ועכשוויות בתחום. תתקיים התייחסות לריבוי המרכיבים בעבודת היועץ, לריבוי ציפיות המערכת והסביבה החינוכית. תידון שאלת תפיסת הזהות המקצועית של יועצים חינוכיים. תהיה התייחסות אל הייעוץ בקונטקסט פרטני ומערכתי, בהתייחס לייעוץ שהיה ויהיה.

2 שש"ס / ש' / 60

א' 37005 ד"ר אסנת דור ב' 10: 15-11: 45

כתיבה מדעית ללימודי מ.א.

קורס זה נועד להקנות מיומנויות של קריאה מדעית, כתיבה מדעית והצגת עבודות מדעיות. מטרתו המרכזית של הקורס היא לתת לסטודנטים את הכלים הנחוצים על מנת לכתוב את עבודת הגמר בלימודי תואר שני בייעוץ חינוכי: הכרת כללי הכתיבה המדעית באופן כללי (A.P.A 5) והקניית מיומנויות הנחוצות לשם כתיבת עבודת הגמר באופן ספציפי. במהלך הקורס תינתן הדרכה בבחירת הנושא, חיפוש ספרייתי, סקירת ספרות מדעית, ואופני כתיבה מדעיים. מטרה נוספת של הקורס היא להקנות לסטודנטים את הכלים הנחוצים לעריכת הצגה אפקטיבית של נושא מדעי או פרויקט התערבות מול סוגי קהל שונים כגון בכנס מדעי, בישיבות, ובוועדות שונות תוך שימוש באמצעים ועזרים מגוונים.

2 שש"ס / ש' / 75

א' 37002 ד"ר אורה פלג, גב' מיכל שמיר ה' 14: 15-15: 45 (מעודכן נכון ל- 30.10.11)

שיטות מחקר איכותניות

המחקר האיכותני מייצג פרדיגמה מחקרית שונה במהותה משיטת מחקר כמותני. בקורס תתבצע סקירה כללית של שיטות מחקר איכותניות. הקורס יתמקד בבעיות המקצועיות והאתיות, בנייתן של חומרים כאלה וכן בקשר שבין ניתוח איכותני לבין דרכי מחקר כמותני. במהלך הקורס יכירו הסטודנטים כלים ומיומנויות לבניית מחקר איכותני כגון: הראיון, איסוף נתונים, התצפית לסוגיה, ניתוח ופרשנות ועוד. כמו כן ידונו בהיבטים ייחודיים של תכנון המחקר וביצועו בשלבים השונים, כמו תוקף, מהימנות ועוד. כן יתנסו הסטודנטים בכניסה לאתר המחקר, איסוף נתונים וזיהוי דרכים לפענוח מדעי שלהם.

2 שש"ס / ש' / 75

א' 37001 ד"ר חוה שכטר ב' 18: 15-19: 45

שיטות מחקר איכותניות-תרגיל

2 שש"ס / ת'

א' 37001 גב' אורית בלדרמן-שמיר ב' 14: 15-15: 45

תיאוריות בייעוץ

הסטודנטים ילמדו על התפתחות תיאוריות הייעוץ החינוכי וילמדו את התיאוריות הבסיסיות כגון התיאוריות הפסיכו דינאמיות, התנהגותיות, הקוגניטיביות, ההומאניסטיות, המערכתיות, ואחרות. לגבי כל תיאוריה הסטודנטים ילמדו איך התיאוריה ממשיגה את ההפרעה הנפשית, התהליך הטיפולי, טכניקות ואסטרטגיות התערבות. התיאוריות ילמדו באופן ביקורתי שיעזור לתלמידים לבחון את יתרונות התיאוריה, חולשותיה, ואת היישומים שלה בעבודתו של היועץ. כמו כן תיערך השוואה בין התיאוריות והבחנה בין הזרמים השונים בתוך כל תיאוריה על מנת לחדד את המשותף לעומת הייחודי בכל תיאוריה ובכל זרם. במהלך הקורס יוצגו מקרים לדיון וקלטות שידגימו דרכי ההתערבות של כל תיאוריה.

2 שש"ס / ש' / 60

ק: 37012

הייעוץ החינוכי בראיה סלוטוגנית ומיטבית

קורס זה מתמקד בגישה המיטבית והפרואקטיבית המקדמת ויוזמת התערבויות לטובת רווחת הפרט והסביבה החינוכית. הקורס יעסוק בהתמודדות פרופסיות הייעוץ עם היבטים רווחים בעבודת היועץ, מאוריינטציה מקדמת בריאות, תוך ראיית מגוון היבטים בעבודת היועץ באוריינטציה זו.

2 שש"ס / ש' / 60

37006 יפתח בסמסטר קיץ תשע"ב

סוגיות נבחרות בפסיכולוגיה התפתחותית עכשווית

הקורס יעסוק בסוגיות נבחרות בפסיכולוגיה התפתחותית. תהיה העמקה בהבנת ההתפתחות על היבטיה השונים בדגש על שנות הינקות והילדות. בקורס תילמד תפיסת ההתפתחות בגישות הפסיכודינמיות בכללן התיאוריות של קליין, מאהלר, ויניקוט ושטרן; כמו כן תידון התפתחות נזיר פסיכולוגית תוך התמקדות בנושאי טמפרמנט, אינטגרציה חושית וויסות רגשי. הסטודנטים יתוודעו להתפתחויות בתיאורית ההתקשרות לאורך החיים; ולהתפתחות בתוך הקשר: ההורי, המשפחתי, החברתי והמערכתני. בנוסף, במסגרת הקורס יושם דגש על האופן בו סוגיות התפתחותיות אלה באות לידי ביטוי בקרב תלמידים במערכת החינוך.

2 שש"ס / ש' / 60

בי' 37008 ד"ר אורי דן בי' 18:15-19:45

ייעוץ חינוכי בגיל הרך

עיקרו של הקורס בניתוח ודרכי טיפול בקשיים אמוציונאליים והתנהגותיים אופייניים של ילדים בגילאי 3-6 בסביבת הבית והמוסד החינוכי. קשיי פרידה, הסתגלות חברתית, חינוך לניקיון, תפקוד מוטורי, קשיים בדחייית סיפוקים, הצקה ואלומות, האופייניים בגילאים אלה, ייסקרו בהרחבה בהתבסס על סקר ספרות עדכני. בשלב ראשון, ייחשפו הסטודנטים לשיטות אבחון, תצפית ואיסוף נתונים בהקשרים לסוגיות הנדונות ובהמשך, לשיטות התערבות המיועדות להנחיית הגננת, המטפלת וההורים לגישה נכונה וטיפול יעיל בבעיות האופייניות לגילאים אלה.

2 שש"ס / ש' / 60

37013 יפתח בסמסטר קיץ תשע"ב

תהליכי הריאיון למתקדמים

מטרתו של קורס זה להכשיר את תלמיד הייעוץ החינוכי לעבודה באחד מכלי העבודה המרכזיים והחשובים ביותר של איש מקצועות הסיוע. הריאיון הינו יחידת העבודה הבסיסית של איש המקצוע בתחומי הטיפול ובכלל זה היועץ החינוכי ומהווה צומת של כישורים מקצועיים שונים. מיומנות הריאיון כוללת למעשה שילוב של ידע ויכולת במספר תחומים בסיסיים כגון אבחון והערכה פסיכו-חינוכיים, הכרות ושליטה בטכניקות ובמיומנויות של התערבות, התמצאות וידע בפסיכולוגיה אבנורמלית וליקויי למידה. הכשרה ויישום של עקרונות הריאיון הייעוצי משקפים את מיוצויים של כשרים אלו. תהליך הלמידה יכלול דיונים תיאורטיים, תצפיות בריאיונות והתנסות מעשית בעריכת ריאיון.

2 שש"ס / סד' / 60 (השיעור יתקיים אחת לשבועיים תאריכי השיעורים יפורסמו בנפרד)

שי' 37009 ד"ר צחי ארנון הי' 16:15-17:45

שי' 37009 ד"ר צחי ארנון הי' 18:15-19:45 (מעודכן נכון ל-08.09.11)

אתיקה בייעוץ החינוכי

בקורס נדון במושג אתיקה, ובמשמעויותיו. נפגש עם מגוון שאלות אתיות אשר להן בין היתר גם השלכות בעבודה הייעוצית היומיומית. בין היתר נדון במצבים רגישים כגון שמירת סודיות, חובת דיווח, טובת הילד, מחויבות למערכת. כמו כן תידון שאלת והנאמנות והמחויבות למקצוע, ותפקידו של היועץ החינוכי בשמירת הקוד האתי ויישומו בבית הספר. הקורס יועבר בשילוב הרצאות, דיונים, העלאת דילמות אתיות על ידי הסטודנטים וניתוחן בכיתה.

2 שש"ס / ש' / 60

אי' 37307 ד"ר אסנת דור בי' 08:30-10:00

התנסות מעשית

הסטודנטים יצפו ויתנסו בעבודה מעשית בייעוץ בבתי הספר באזור, במהלך יום בשבוע במשך שנתיים. יחשפו ויתנסו בייעוץ פרטני, קבוצתי ומערכתי בביה"ס ויצוידו בכלים מקצועיים חדשנים, ידונו ויתלבטו בדילמות מעשיות אתיות ומקצועיות. הלמידה, התרגול וההתנסות באופן חי בביה"ס ובכתה מטרתם לאפשר גיבוש זהות מקצועית יעוצית.

4 שש"ס / פ' / 60 (השיעורים יתקיימו בהתאמה לקורס "מבוא לריאיון ייעוצי למתקדמים" פירוט שיעורים יפורסם בהמשך)

שי' 37101 גבי ענת יצחק-פישמן סמ' אי' יום הי' 18:15-19:45, סמ' בי' יום הי' 16:15-17:45

שי' 37101 גבי ענת יצחק-פישמן סמ' אי' יום הי' 16:15-17:45, סמ' בי' יום הי' 18:15-19:45 (מעודכן נכון ל-03.08.11)

אבחון בית הספר בהיבט מערכת-מיפוי זיהוי נקודות חוזק וקושי-א'

מטרות הקורס על שני חלקי-א' ו-ב': פיתוח הכושר לראות את מפת המערכת, תוך אבחון מוקדי קונפליקט וקושי, קיימים ופוטנציאליים, יחד עם מציאת דרכים אפשריות להשגת יתר אפקטיביות ולהעצמה; עמידה על מקומה ותפקידיו/יה של יועץ/ת החינוך במערכת הבית ספרית; קישור כל הנ"ל לתיאוריה, למחקר ולמושגים המדעיים.

בחלק א' של הקורס נבנה מערך קריטריונים להתבוננות ולאבחון של גורמים ותופעות בחיי בית הספר, תוך היעזרות בספרות מדעית; הסטודנטים יצפו (בצוותים) בבית הספר בתחומים מוגדרים, על-פי קריטריונים ותבחינים שיבחרו; הם יכינו רפראט על רישומי תצפיותיהם ויצגו אוו בכיתה; נגבש יחד רעיונות לקידום תפקידי יועץ/ת החינוך.

2 ש"ס / סד' / 60

א' 37104 פרופ' ישעיהו תדמור ב' 12:15-13:45

עקרונות והתנסות בהנחיית קבוצות

מטרתו הבסיסית של קורס זה הינה לאפשר לתלמידי הייעוץ החינוכי להכיר את הבסיס התיאורטי ואת הידע והמיומנות הנדרשים לצורך הבנה, ארגון והנחיה מעשית של קבוצות במסגרת השדה הייעוצי. עם סיומו של הקורס על התלמיד להפגין ידע ויכולות בתחומים הבאים: מערכות היחסים שבין חיי יומיום ותהליכים קבוצתיים, היתרונות והחסרונות של עבודה קבוצתית בשדה הייעוץ החינוכי, שלבים בהתפתחות הקבוצה, ניהול ומנהיגות בקבוצה, מיומנויות תקשורת בקבוצה, מודלים תיאורטיים של עבודה קבוצתית בשדה הייעוצי, חוק ואתיקה בעבודה קבוצתית, התמודדות עם קונפליקטים בקבוצה, וניתוח תהליכים דינמיים בקבוצה. תהליך הלמידה ישלב למידה תיאורטית והתנסות חוויתית תוך השתתפות בקבוצת עמיתים. במהלך ההתנסות בקבוצה יינתן דגש לפיתוח מודעות אישית של התלמיד לעצמו ולזולת בקבוצה.

4 ש"ס / סד' / 60

ב' 37017 ד"ר אורה פלג יום ב' 08:30-11:45

ב' 37017 ד"ר לילית יכניץ יום ב' 08:30-11:45 (מעודכן נכון ל- 08.09.11)

ק"ץ 37017 ד"ר אורה פלג טרם נקבע

סמינריון מחקרי

ייעוץ למשפחה

בסמינריון זה תסקרנה גישות תיאורטיות המציגות את המשפחה כמערכת, תוך העמקה בתיאוריה ובמחקר של הגישה הבין-דורית. יושם דגש על בחינת שלבי ההתפתחות של המשפחה, תוך התייחסות למצבי הלחץ ההתפתחותיים והפתאומיים הצפויים במשפחה, ולהשפעתם על תפקוד הילד בבית ובבית-הספר. מטרות הקורס הינן להגביר ידע והבנה של הסטודנטים לגבי התיאוריות המרכזיות בתחום המשפחה, להגביר את מודעותם לגבי תהליכים המתרחשים במשפחותיהם, ולהקנות ידע בסיסי בחקר משפחות. על מנת להשיג את המטרות הללו יתבקשו הסטודנטים לקרוא ספרות מחקרית עדכנית שתהווה בסיס למחקר אותו יבצעו בנושא משפחת. יש לציין כי הקורס ילווה במספר בהדגמות ודיונים לצורך תרגול והמחשה של טכניקות משפחתיות.

4 ש"ס / סמ' / 60

ש' 37205 ד"ר אורה פלג סמ' א' יום ב' 16:15-17:45 סמ' ב' 12:15-13:45

ייעוץ קצר מועד התמודדות עם אתגרים חינוכיים בבית הספר (מעודכן נכון ל- 03.08.11)

בסמינר נעסוק בגישות ייעוץ קצרות מועד והתאמתן למסגרת הייעוץ החינוכי בביה"ס. נשלב בין רכישת ידע תיאורטי, למידה ויישום של מודל ייעוצי קצר-מועד ותכנון מחקר הערכה וביצועו. יסקרו הרקע התיאורטי, ההיסטוריה וההתפתחות של גישות קצרות-מועד וכן טכניקות ייחודיות לגישות אילו. החלק היישומי יכלול תהליך ייעוצי עם תלמיד/ה בביה"ס תוך פיתוח מיומנויות בשיטות התערבות קצרות מועד עם התמקדות בגישה המוגבלת בזמן של גיימס מאן ואדפטציה שלה לייעוץ במסגרת ביה"ס. הסטודנטים יגבשו הצעה למחקר הערכה של התהליך הייעוצי אותו העבירו בביה"ס ויתנסו באיסוף חומר מחקרי וניתוחו.

4 ש"ס / סמ' / 60

ז: 37209

ש' 37212 ד"ר אפרת הדר סמ' א' יום ב' 16:15-17:45, סמ' ב' 12:15-13:45

תיאוריות של גיל התבגרות וייעוץ למשפחה בגיל ההתבגרות

הקורס יציג תהליכי צמיחה, גדילה, שינוי, בריאות נפש, והפרעות נפשיות של מתבגרים וההשפעה האינטראקציונית של תהליכים אלו על טיב הקשר בין מתבגרים והוריהם. יודגשו הסברים של תקופת ההתבגרות על פי התיאוריה של אריקסון, אדלר ואליס. בנוסף נלמד אפשרויות של עבודה ייעוצית עם מתבגרים והוריהם בהקשר לבעיות כגון: הפרעות בזהות המינית, הפרעות אכילה, ניסיונות אובדניים, התמכרויות, הפרעות חרדה ודחק פוסט-טראומטי והשפעות כל הנ"ל על התפקוד בבית הספר. ההדגש יהיה על בניית תוכניות מניעה ותוכניות התערבויות מערכתיות ורגישות תרבות. במהלך הקורס סטודנטים יתרגלו תכנון התערבויות מקצועיות לבעיותיהם של מתבגרים ומתן הדרכה להוריהם.

2 שש"ס / ש' / 60

ז: 37014, 37015

א' 37020 פרופ' ח'אולה אבו בקר ג' 10:15-11:45

א' 37020 פרופ' ח'אולה אבו בקר ג' 14:15-15:45

טיפול משפחתי-יישום לעבודת היועץ בביה"ס

קורס זה מתמקד ביישום עקרונות הטיפול המשפחתי בעבודת היועץ בבית הספר. תתבצע הכרת מושגים תיאורטיים וגישות מרכזיות בטיפול משפחתי (בהן הגישה המבנית, ההומניסטית, הבין דורית והאסטרטגית). כמו כן יפתחו הסטודנטים מיומנויות אבחון והתבוננות על מצבים ותהליכים במשפחה, תוך היכרות מעגל החיים המשפחתי – כחלק מכלי האבחון בהתבוננות במערכת המשפחתית. תתורגל התבוננות וניתוח מאפיינים משפחתיים אשר יכולים לקדם את עבודת היועץ, ולהגביר את המשמעותיות והרלוונטיות של התערבויות הנקטות על ידו ובבית הספר.

2 שש"ס / סד' / 60

א' 37018 ד"ר אורה פלג ג' 10:15-11:45

א' 37018 ד"ר אורה פלג ג' 14:15-15:45

היבטים ודגשים בעבודה עם הורים בביה"ס

קורס זה יעסוק בהיכרות עם ההשלכות של תמורות העשורים האחרונים על עבודת בית הספר בהקשר לעבודתו עם הורים. יידונו הרעיון הפוסט-מודרני, ומהות ההורות הפוסט-מודרנית בהשוואה לזו המודרנית. יזכו להתייחסות המאפיינים והאתגרים המאפיינים את ההורות העכשווית. הסטודנטים יתודעו לתמורות במאפיינים במערכת היחסים בין הורים וצוות בית הספר ויכירו כלים וגישות שנועדו לייעל ולקדם עבודה עם הורים בבית הספר.

2 שש"ס / ש' / 60

ב' 37019 ד"ר אסנת דור ג' 10:15-11:45

תהליכים ומודלים בייעוץ לקריירה

הקורס יעסוק בתהליכים חברתיים והקשרם לעולם העבודה. יבחנו תמורות העשורים האחרונים בהתייחס לבחירת מקצוע, והכוונה מקצועית, יידונו התיאוריות המרכזיות בבחירת מקצוע והתפתחות מודעות מקצועית, בשלבי ההתפתחות השונים. כמו כן תדון הסוגיה המתייחסת למקומו של היועץ החינוכי, לצד אנשי החינוך בליווי תלמידים בהקשר לבחירה מקצועית.

2 שש"ס / סד' / 60

ב' 37016 ד"ר אסנת דור ג' 08:30-10:00

ב' 37016 ד"ר אסנת דור ג' 14:15-15:45

תוכנית התערבות ייעוצית-תכנון והערכה

בקורס זה יכיר הסטודנט מגוון תוכניות התערבות ייעוציות: תוכניות מניעה, התפתחות, התערבות בעת משבר וכו', ילמד להבחין בין תוכניות פרואקטיביות וריאקטיביות, ילמד לבנות תוכנית התערבות ייעוצית כתהליך: מיפוי ואיתור צרכים, הגדרת מטרות ורציונאל, בניית סדרת פגישות, ואף פיתוח דרכים למשוב, מעקב והערכה. כל זה תוך קריאה, תרגול בכתה, הצגה והנחיה וקבלת משוב.

4 שש"ס / סד' / 60

ש' 37102 ד"ר אורה פלג סמ' א' יום ג' 16:15-17:45 סמ' ב' יום ג' 18:15-19:45 (מעודכן נכון ל- 24.08.11)

ש' 37102 ד"ר אורה פלג סמ' א' יום ד' 16:15-17:45 סמ' ב' יום ג' 14:15-15:45 (מעודכן נכון ל- 24.08.11)

התנסות מעשית למתקדמים

הסטודנטים יצפו ויתנסו בעבודה מעשית בייעוץ בבתי הספר באזור, במהלך יום בשבוע במשך שנתיים. יחשפו ויתנסו בייעוץ פרטני, קבוצתי ומערכתי בביה"ס ויצוידו בכלים מקצועיים חדשנים, ידונו ויתלבטו בדילמות מעשיות אתיות ומקצועיות. הלמידה, התרגול וההתנסות באופן חי בביה"ס ובכתה מטרותם לאפשר גיבוש זהות מקצועית ייעוצית.

4 שש"ס / פ' / 60

ש' 37103 גב' חביבה פורטל סמ' א' יום ג' 16: 15-17: 45 סמ' ב' יום ג' 16: 15-17: 45
ש' 37103 גב' חביבה פורטל סמ' א' יום ג' 18: 15-19: 45 סמ' ב' יום ד' 16: 15-17: 45

סדנה לליווי כתיבת עבודת גמר

הסדנה תינתן לכל הסטודנטים הכותבים עבודות גמר, כל אחד/ת מהם בהנחיית מרצה. שלוש מטרות לסדנה: (א) להעלות את היכולות של הסטודנטים בתחום הכתיבה האקדמית; (ב) לעסוק יחד בטקסטים המשמשים את רוב הכותבים ולבחון אפשרויות למיזוג ולניתוח משווה ביניהם; (ג) לקיים שיח מובנה בקרב הסטודנטים בנושאים של עבודות הגמר ולתרום בכך להבהרת התמונה הכוללת, האינטגרטיבית, של תפקידי הייעוץ החינוכי.

2 ש"ס / סד' / עובר

ש' 37003 פרופ' ישעיהו תדמור ג' 12: 15-13: 45 (הסדנה תתקיים אחת לשבועיים)

היבטים ייעוציים בשילוב הילד בעל הצרכים המיוחדים

הקורס מיועד להקנות ידע תיאורטי ושיטות של התערבות מערכתית בית-ספרית לשיפור התפקוד של תלמידים בעלי צרכים מיוחדים, על רקע קיומם של: עיכובים והפרעות בהתפתחות, ליקויים בתפקודים חושיים (כבדי-שמיעה וכבדי-ראיה), ליקויים בתהליכי הלמידה, הפרעת קשב ויתר-פעילות, פיגור שכלי ואוטיזם. יוצגו גישות שונות בנוגע לשילוב הילד בעל הצרכים המיוחדים בכיתה רגילה, ונדון בממצאי מחקרים עדכניים בנוגע לתנאים הנחוצים לתוכנית השילוב.

2 ש"ס / ש' / 60

א' 37010 ד"ר נועם לפידות לפלר ד' 18: 15-19: 45

אבחון בית הספר בהיבט מערכתי-מיפוי זיהוי נקודות חוזק וקושי-ב'

מטרות הקורס על שני חלקי-א' ו-ב': פיתוח הכושר לראות את מפת המערכת, תוך אבחון מוקדי קונפליקט וקושי, קיימים ופוטנציאליים, יחד עם מציאת דרכים אפשריות להשגת יתר אפקטיביות ולהעצמה; עמידה על מקומו/ה ותפקידי/יה של יועץ/ת החינוך במערכת הבית ספרית; קישור כל הני"ל לתיאוריה, למחקר ולמושגים המדעיים.

בחלק א' של הקורס נבנה מערך קריטריונים להתבוננות ולאבחון של גורמים ותופעות בחיי בית הספר, תוך היעזרות בספרות מדעית; הסטודנטים יצפו (בצוותים) בבית הספר בתחומים מוגדרים, על-פי קריטריונים ותבחנים שיבחרו; הם יכינו רפראט על רישומי תצפיותיהם ויצגו אוו בכיתה; נגבש יחד רעיונות לקידום תפקידי יועץ/ת החינוך.

2 ש"ס / סד' / 60

א' 37105 פרופ' ישעיהו תדמור ג' 08: 30-10: 00

סמינריון מחקרי

יעוץ וטיפול במניעת אלימות במערכת החינוך והקהילה

הסמינריון יעניק ידע תיאורטי בנושא אלימות מינית, ידע והתנסות בשדה בנושא חקר הבעיה; רכישת כלים לאיתור וטיפול; בניית תוכנית מניעה בית ספרית; רכישת כלים להעלאת המודעות של צוות בית הספר וציבור ההורים והקהילה בנושא איתור, טיפול ומניעה. בנוסף תעשה היכרות עם תוכניות חינוכיות וספרות ילדים מתאימים לשימוש לצרכי מניעה ו/או ייעוץ ו/או טיפול בנושא. במהלך הסמינריון, סטודנטים יתרגלו את חקר הנושא על פי שיטות מחקר איכותניות ו/או כמותיות.

4 ש"ס / סמ' / 60

א' 37208 פרופ' ח'אולה אבו בקר ד' 16: 15-17: 45

ב' 37208 פרופ' ח'אולה אבו בקר ד' 14: 15-15: 45

כלים ביבלותרפיים, ריגושיים ופסיכולוגיים בעבודתו של היועץ

הסמינריון יבקש לבחון את מגוון ההיבטים הפילוסופיים, הפסיכולוגיים, הטיפוליים והייעוציים בעבודתו של היועץ המבקש להשתמש בכלים ביבלותרפיים, ריגושיים ופסיכולוגיים. במרכז תעמוד תפיסתו של היועץ כמתמודד עם כוליותו של הילד על מגוון ההיבטים הקוגניטיביים, הריגושיים; היצירתיים של עולמו.

4 ש"ס / סמ' / 60

ש' 37211 פרופ' אדיר כהן ד' 14: 15-15: 45

קורסי בחירה (יש לבחור קורס אחד)

גישות עדכניות בייעוץ החינוכי

בקורס זה הסטודנטים יכירו תיאוריות חדשניות בייעוץ: התיאוריה הנרטיבית, הגישה הממוקדת בפתרון וגישת הכוחות, יבינו את תפיסת העולם והעמדה הטיפולית שבבסיס גישות אלה, ואף יתרגלו את שיטות ההתערבות הנגזרות מהן, כדי שיעמדו לרשותם ככלי עבודה.

2 ש"ס / ש' / 60

ייעוץ להתמודדות עם מצבי לחץ

בקורס נדון בהיבטים התיאורטיים והטיפוליים של מצבי לחץ אקוטים, ובמשמעויותיהם. נפגש עם מגוון שיטות התערבות עם מצבים של אסונות ומשברים קהילתיים, אשר להם השלכות בעבודה הייעוצית. נדון באופן מעמיק בהבדלים התיאורטיים והיישומיים בין התערבות במצבי רגיעה להתערבות במצבי חרום. כמו כן תידון שאלת תפקידיו המערכתיים והארגוניים של היועץ בשעת התערבות במצבי לחץ בית-ספריים וקהילתיים.

2 שש"ס / ש' / 60

ב' 37310 ד"ר אורה פלג ג' 16:15-17:45

תוכנית השלמות לקראת לימודי התואר השני בייעוץ חינוכי

שש"ס	שם הקורס
2	מבוא לפסיכולוגיה
2	פסיכולוגיה של האישיות
2	פסיכולוגיה אבנורמלית
2	מבוא לייעוץ חינוכי
2	ליקויי למידה
4	מבוא לריאיון הייעוצי
4	שיטות מחקר
18	סה"כ

* מתכונת ההשלמות לכל תלמיד נקבעת על פי לימודיו הקודמים.

תנאי מעבר

ציון עובר של 80 לפחות בכל הקורסים.
ממוצע כללי של 85 לפחות.

מבוא לפסיכולוגיה של החינוך

הקורס יקנה לתלמידים ידע בסיסי בפסיכולוגיה. במסגרת הקורס יכירו הסטודנטים את התיאוריות, הגישות ודרכי המחקר השונים בתחום. הקורס יסקר את הנושאים הבאים: רקע היסטורי, התפתחות, חישה, תפיסה, מצבי תודעה, זיכרון, פסיכולוגיה חברתית, שפה וחשיבה, הנעה, רגשות, הבדלים בינאישיים, תיאוריות אישיות, פסיכופתולוגיה ופסיכותרפיה. במסגרת התרגיל הסטודנטים ילמדו גם כתיבה מדעית.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 80

ב' 33026 גב' מיכל אלון תירוש ד' 08:30-10:00

מבוא לפסיכולוגיה של החינוך-תרגיל

4 שש"ס / 0 נ"ז / ת'

ב' 33026 גב' לימור ודס ד' 12:15-13:45

תורת האישיות

הבנת האישיות על פי גישות שונות: פסיכו-דינאמיות, הומאניסטיות, קוגניטיביות ומבוססי-מחקר (ניתוח גורמים). בקורס ידונו שאלות מרכזיות כגון טבעו של האדם, השפעות תורשה וסביבה, דטרמיניזם לעומת חופש הרצון, יציבות המבנה האישיותי ויכולת הניבוי שלו מעבר למצבים. תשומת לב מיוחדת תינתן לתהליכי ההתפתחות, מבנה האישיות והדינאמיקה האינטרא-פסיכית בתוך האישיות והשלכותיהם על התפקוד של הפרט במישור ההתנהגות הגלויה.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 80

ב' 33050 ד"ר אלון רז ד' 10:15-11:45

פסיכולוגיה אבנורמלית

הכרת תחום הפסיכופתולוגיה של ילדים, בני נוער ומבוגרים. בקורס זה נעסוק בהיבטים הפסיכו פתולוגיים של ההפרעות, ובכלל זה האטיולוגיה, הסימפטומים והאפיונים של ההפרעות השונות, מהלך ההתפתחות הנפשית והתפקודית של הסובלים מהפרעות אלה, תיאוריות שהוצעו להסבר התופעות, ודרכי הטיפול בהן.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 80

א' 33051 ד"ר צחי ארנון ד' 12: 15-13: 45

מבוא לייעוץ

מטרת הקורס היא עריכת היכרות ראשונית עם תחום הייעוץ באופן כללי ועם תחום הייעוץ החינוכי בפרט. במהלך הקורס יוצגו הנושאים בהם עוסקים בייעוץ חינוכי, הרקע ההיסטורי להתפתחות התחום, ההבדלים בין ייעוץ לפסיכולוגיה קלינית, יחסים בין עוזר/ת לנעזר/ת, ההכשרה הנדרשת לעיסוק בייעוץ חינוכי ומאפייני המערכת העושה שימוש בשירותים אילו. כמו-כן, יתוארו שיטות ייעוץ ודרכים להשגת מטרת הייעוץ החינוכי.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 80

א' 33037 ד"ר דובי לופי ד' 08: 30-10: 00

א' 33037 ד"ר דובי לופי ד' 10: 15-11: 45

ליקויי למידה

הקורס יעסוק בשלושת ליקויי הלמידה הקלאסיים שהם: ליקוי בקריאה (דיסלקציה), ליקוי בכתיבה (דיסגרפיה), וליקוי בחשבון (דיס קלקוליה). בנוסף לכך יעסוק הקורס בתחומים שהם לא ליקויי למידה קלאסיים אך מהווים קשיים משמעותיים בלמידה והם: הפרעות קשב וריכוז, הפרעות בזיכרון, הפרעות בהתמצאות מרחבית, והפרעות בתפיסת השפה. בקורס יסקרו הליקויים מההיבטים הבאים: הסיבות והגורמים להיווצרות הבעיה; דרך האבחון; דרך הטיפול; והשלכות רגשיות ונפשיות של ליקויי הלמידה על הילד/נער הנפגע. יוצגו דוגמאות מהשטח שיעזרו להבנת הבעיה ודרכי ההתמודדות.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 80

א' 33041 ד"ר דובי לופי ד' 14: 15-15: 45 (מעודכן נכון ל-10.08.11)

מבוא לראיון הייעוצי

הקורס יעסוק ביסודות תורת הראיון הקליני המסייע. הקורס יתנהל במתכונת של למידה והתנסות אישית בעריכת ראיון. הסטודנטים ישתתפו בקבוצת למידה והדרכה שבה יידונו התנסויותיהם בעריכת ראיון.

4 שש"ס / 4 נ"ז / סד' / 80

א' 33048 ד"ר צחי ארנון ד' 16: 15-19: 45

שיטות מחקר

מטרות הקורס הן הקניית ידע בנושאים הקשורים לעריכת מחקרים אמפיריים במדעי החברה, הכרת מערכי מחקר שונים וכלים סטטיסטיים לניתוחם, ניתוח מחקרים קיימים, קריאה ביקורתית של עבודות מחקר אמפיריות, וכתובת דוחות מדעיים. הנושאים התיאורטיים ילוו בקריאה שוטפת ובתרגול הניתוחים הסטטיסטיים בתוכנת ה-SPSS.

4 שש"ס / 4 נ"ז / ש' / 80

ש' 30008 מר אוהד מרכוס ב' 08: 30-10: 00

שיטות מחקר-תרגול

2 שש"ס / 0 נ"ז / ת'

ב' 30008 גב' לימור ודס ב' 10: 15-11: 45